

Волинська область. Підсумки / Я. Федорчук. – Луцьк : [б.в.], 2012. – С.31.

10. Царук Я. Трагедія волинських сіл 1943–1944 рр. / Я. Царук. – Львів : [б.в.], 2003.

11. Siemashko W. i E. Ludobójstwo dokonane przez nacjonalistów ukraińskich na ludności polskiej Wołynia w 1939–1945. – S. 347.

*Ярослав Антонюк*

*(Київ)*

## **«День мучеництва кресов'ян» як засіб маніпуляції польською історичною пам'яттю**

Українсько-польські конфлікти мають давню та складну історію. Своїм корінням вони сягають часів, коли ці сусідні слов'янські народи ще не сформувалися. Утім саме трагічні події 1943 р. на Волині викликають нині у польському суспільстві найбільше збурення. Поступово вони стали засобом політичної боротьби та маніпуляцій історичною пам'яттю.

Спочатку термін «маніпулювання», або «маніпуляція» (фр. manipulation – жменя), вживався переважно у виробничій сфері або в медицині і тлумачився як поводження з об'єктами з певними намірами, цілями. Акцент робився на тому, що для таких дій потрібна спритність і вправність, тобто «маніпуляція» [12, 74].

Прикладом таких дій є «День мучеництва кресов'ян» (інколи вживається й більш ширший термін – «Кривава неділя»), гучне вшанування 70-річчя якого планується здійснити 11 липня цього року польськими кресовими організаціями.

Під цією символічною назвою маються на увазі події, які трапилися у липні 1943 р. на території кількох районів Волинської та Рівненської обл. У польській національній пам'яті ця травма набула форм ресентименту [фр. ressentiment – злопам'ятство, озлоблення, гіркий спогад, ворожість] – інтенсивного переживання і подальшого відтворення негативної емоційної у відповідь реакції на яку-небудь подію / об'єкт, постійне повернення до цієї емоції. Так, соціолог Дж. Александер вважає, що травма має місце тоді, коли члени соціальної спільності відчують, що вони піддалися дії страхітливої події, яка залишила незгладимий слід в їх колективній свідомості, назавжди залишаючись в їх пам'яті і впливаючи на майбутню ідентичність [38, 6–17].

Аналізуючи документи та історіографію українсько-польського конфлікту, можна стверджувати, що найбільш драматичні події розгорнулися 11–13 липня 1943 р. на Володимирщині та Горохівщині. Значна частина істориків вважає їх кульмінацією трагедії та доказом здійснення українцями геноциду поляків на Волині. У підтвердження цієї гіпотези найчастіше наводиться звіт генерала Коморовського про одночасний напад 11–12 липня 1943 р. підрозділів УПА на 60 польських сіл Володимирщини та Горохівщини [32, 60]. Частково ця інформація

повторюється у журналі «Наші східні землі» за жовтень 1943 р. [2, 121–122]. Опираючись на ці дані, виникла версія про заздалегідь сплановане та здійснене за наказом Проводу ОУН(б) винищення поляків Волині й Полісся. У підтвердження своїх припущень вони наводять протоколи допиту командира Військової округи «Тури» Юрія Стельмашука («Рудого»). Однак у документі він зазначає, що за усним наказом Дмитра Клячківського («Клима Савура протягом серпня, а не липня, 1943 р. керував протипольською операцією на території Ковельської округи [6, 33]. Більш інформативним є протокол судового засідання у його справі від 6 серпня 1945 р., який науковці оминули увагою. У ньому «Рудий» зазначає, що частина поляків Ковельської округи співпрацювали з УПА, тому більшість повстанських командирів відмовилася виконувати наказ. Потрапивши у скрутну ситуацію, він звернувся до заступника військового референта Проводу ОУН Олександра Луцького («Андрієнка») за роз'ясненням як йому діяти. Той відповів, що цей наказ є зловживанням і перекручуванням на місцях. Сподіваючись на зміни «Рудий» ще місяць тягнув час, доки «Клим Савур» не пригрозив йому Військовим трибуналом [3, 94–95]. У протоколі допиту Віктора Харківа («Хмари») зазначається, що наприкінці липня 1943 р. він подав Роману Шухевичу детальний звіт про інспекційну поїздку на Волинь. Вказав, що серйозною помилкою «Клима Савура» було відкриття третього фронту проти поляків. Шухевич та його заступник – Дмитро Маївський («Косар») погодилися, що Дмитра Клячківського потрібно усунути від керівництва. Проте здійснити цього не наважилися, знаючи його характер, вважали, що він може відмовитися виконати їх наказ та розколоти підпілля [4, 245–246]. Ці документи свідчать про злочинний наказ лише однієї особи, яка, хоча й займала високу посаду в українському визвольному русі, проте, не очолювала його.

Натомість протоколи допиту командира загону УПА «Котловина» (Ківерцівський та Луцький райони) Степана Коваля («Рубашенка») свідчать, що їх операція була відповіддю на численні протиукраїнські польсько-німецькі каральні заходи, здійснені протягом червня 1943 р. [5, 90]. Звіт штабу загону УПА «Січ» (Володимирщина) за 14 липня 1943 р. також підтверджує, що дії повстанців були викликані співпрацею поляків з німцями. Так, жителів знищених польських колоній у ньому названо «сексотами» [30, 660]. Документів підпілля ОУН та УПА за червень–липень 1943 р., які засвідчують активну співпрацю поляків з німцями проти українців, можна навести чимало [16, 754; 35, 47; 36, 6–22]. Проте прихильники версії геноциду волинських поляків не бажають про це згадувати.

Через брак достатньої джерельної бази від самого початку провідним напрямом у польських дослідженнях «Волинської трагедії» 1943 р. стала усна історія, яку записували «неупереджені» ветерани Армії крайової (АК). Наприклад, у 1990 р. вийшла книга спогадів 350 учасників АК під редакцією колишніх її учасників – Юзефа Туровського та Владислава Семашка [2, 249].

Цікавим є той факт, що більшість перших дослідників «Волинської трагедії» були саме уродженцями Володимирщини та Горохівщини. Наприклад, ветеран 27-ї піхотної Волинської дивізії АК професор Владислав Філяр походив з смт Іваничі та навчався у Порицькій школі. Владислав Семашко походив з с. Свійчів Володимир-Волинського р-ну [19, 4]. Безперечно, що індивідуальна пам'ять відобразилася на їх науковій роботі. Французький соціолог Моріс Хальбвак розглядав пам'ять як соціальне явище. У його розумінні вона постійно актуалізується, зважаючи на соціальні інтереси певних соціальних груп, тобто наповнення споминів переглядається, через що вони можуть бути сумнівним джерелом для відтворення реальних фактів [33, 124–125].

Відсутність у польських істориків усталених часових та територіальних меж події призвело до плутанини у кількості жертв трагедії 11–13 липня 1943 р. Владислав Філяр писав про 150 атакованих польських сіл та містечок [25, 37–38]. Гжегож Мотика в одній своїй праці погодився з цією цифрою [17, 112], а в іншій назвав 99 польських сіл [18, 329]. Єва Семашко стверджувала про одночасний напад 11 липня 1943 р. українців на 96 польських поселень у Горохівському, Володимирському й Ковельському повітах та на 50 колоній наступного дня [23].

Значне перебільшення (майже удвічі) польських жертв липня 1943 р. на Волині довели Ярослав Царук, Іван Пущук та Іван Ольховський [34]. На факт відсутності документів, які б засвідчували наказ Проводу ОУН(б) про винищення волинських поляків, вказували Володимир В'ятрович та Іван Патриляк [23]. Проте польські колеги не бажали помічати зауважень, якщо вони суперечили їх версії про геноцид.

Від початку існування незалежної України Польща сприймалася як її надійний економічний партнер, добрий сусід та «адвокат» в Євросоюзі [20, 142]. Тому конфронтація на основі трагедій минулого не була вигідна жодній стороні.

Задля примирення 11 липня 2003 р. в с. Павлівка Іваничівського р-ну Волинської обл. (колишньому містечку Порицьк) за участю президентів Леоніда Кучми (Україна) та Олександра Квасневського (Польща) було урочисто відкрито пам'ятник загиблим полякам [2, 255]. Однак наслідки розпропагованих пресою вшанувань 60-ї річниці «Волинської трагедії» мали зворотний ефект. Це перетворилося на поминальний день жертв поляків у боротьбі з українцями. Водночас пам'ятник став символом ностальгії за втратою Польщею «Східних Кресів». Стосовно *memory studies*, ностальгія може бути розглянута як особлива меморіальна практика. На перший план виходить не збереження і відтворення інформації, а підтримка особливого емоційного стану, пов'язаного з конструюванням і переживанням образу події або об'єкта, що ідеалізується, створення особливого соціального міфу. Такий механізм стає певною мірою формою відновлення цілісності тимчасового континууму, розірваного якою-небудь соціальною зміною [15, 340].

На той час у польському суспільстві уже утвердився стереотип про особливу

провину у Волинській трагедії 1943 р. українців. Так, 5–7 липня 2003 р. Центром вивчення громадської думки Республіки Польща на репрезентативній вибірці у 1005 респондентів було проведено опитування. Соціологів цікавило питання: хто найбільше постраждав у конфлікті на Волині. 15 % респондентів вважали, що жертвами були «в різних співвідношеннях» поляки й українці; 27 % – «здебільшого поляки, але також і українці»; 28 % – «насамперед поляки і інколи також українці»; 19 % – «лише поляки». З-поміж опитаних 34 % уважали, що вибачатися повинна лише Україна, та 38 % – кожна сторона має взяти на себе частину відповідальності [20, 144–153]. Спекулювання польськими радикальними організаціями на подіях минулого сформував в суспільстві спотворену думку стосовно українців у роки Другої світової війни. Протягом 2009 р. Музей Другої світової війни спільно з дослідницьким центром Pentor Research International здійснив одне з наймасштабніших досліджень колективної пам'яті поляків [13]. Один з авторів дослідження – Лех Ніяковський зазначав, що польське суспільство прагне зберегти переконання приналежності до нації шляхетних жертв і героїв, у якій злочин був здатний скоїти тільки зрадник. При цьому про «Волинську різанину» чули близька 57 % респондентів. Натомість, якщо йшлося про знання фактів, то взагалі нічого не знали 19,3 опитаних, а мало знали – 39,4 % [10].

Восени 2004 р. у контексті подій «помаранчевої революції» відбулося певне зближення з Польщею. Проте політика Віктора Ющенка вшанування діяльності ОУН і УПА швидко зруйнувала симпатії до нього польського суспільства. Через акцентування уваги на травмах національної пам'яті обох народів започаткована «історична модель» не принесла очікуваних результатів. Томас Ванцлова порівнював її з «платівкою, що весь час затинається». Незважаючи на відкриття польським та українським урядами низки меморіалів та масове відновлення польських поховань на Волині (нерідко самовільне), конфлікт лише загострювався [8, 13].

Немалу роль у цьому процесі відіграла неурядова організація «Спільнота Польська» (частково фінансується з бюджету Міністерства культури Польщі). Вона координує дії Товариства кресов'ян, на базі якого було створено «Польську партію кресову». Її ідеологічною програмою є повернення Польщі втрачених у 1939 р. територій [11, 57–58]. Духовним лідером кресов'ян є відомий публіцист-українофоб, ксьондз Тадеуш Ісакович-Залеський [9].

Впливовою політичною силою, яка діє у союзі з кресов'янами, є Польське народне об'єднання (Polskie Stronnictwo Ludowe, PSL) на чолі з Ярославом Калиновським. Будучи головою Загальнопольського комітету пам'яті жертв геноциду (далі – Комітет), він висунув свої вимоги до сейму: «вшанування жертв геноциду, здійсненого на Кресах, називаючи цей злочин властивим терміном – геноцид» [37].

У цій ситуації польський уряд намагався балансувати між настроями суспільства. 11 липня 2008 р. у Варшаві відбулося «вшанування 65-ї річниці

трагедії польської Волині 1943 – 1944 рр.». Урочистість закінчилася врученням нагород, екуменічною молитвою, меморіальною перекличкою, триразовим почесним салютом і покладенням вінків до пам'ятника 27-й піхотній Волинській дивізії АК у Волинському сквері Варшави [24]. Проте сейм не прийняв ухвали в справі «різанини поляків Волині», а Лех Качинський не з'явився на урочистостях. Крім того, він не відмовив у патронаті Фестивалеві української культури, який проходив 12–13 липня 2008 р. в Сопоті [27, 9]. Внаслідок цього критики кресов'ян зазнав як президент, так і Сейм. У пресі його порівнювали з «мовчазним» сеймом 1793 р. у Гродно, коли під тиском російської армії польські депутати дали згоду на другий розподіл Польщі [7].

Наступного року кресові організації активізували просування «Дня пам'яті мучеництва». Врешті, перед виборами Лех Качинський, розраховуючи на підтримку правого електорату, змушений був піти їм на поступки. Проте цього разу планам кресов'ян перешкодила катастрофа президентського авіалайнера 10 квітня 2010 р.

З ініціативи депутата PSL Францішека Стефанюка 22 липня 2010 р. у сеймі було зареєстровано проект резолюції щодо затвердження 11 липня «Днем пам'яті мучеництва кресов'ян» [2, 257]. 16 листопада 2010 р. Комітет звернувся до з PSL «постулатами і рекомендаціями» ухвали: «Сейм звертається до Верховної Ради України із проханням про прийняття аналогічної ухвали» [26]. За цей проект мали проголосувати у сеймі 27 травня 2011 р. Однак, зважаючи на візит до Польщі Віктора Януковича, маршал Сейму Гжегом Схетина розгляд документа переніс на 10 червня 2011 р. Представник кресов'ян Зигмунт Могіла-Лісовський теж підтримав ініціативу, щоб розголос про неї не «зблякнє» на тлі візиту до Польщі Барака Обама [22].

Незважаючи на помірковану позицію польської влади, відзначення «Дня пам'яті мучеництва кресов'ян» продовжувалося. У липні 2011 р. було здійснено паломництво кресов'ян на Ясну Гору та пікетування Католицького університету у Любліні [14]. 27 червня 2012 р. міськрада Кракова прийняла резолюцію у справі затвердження 11 липня «Днем пам'яті мучеництва кресів» [1]. Вона була скерована до президента і сейму. На ініціативу відразу відгукнулися кресові організації зі всієї Польщі. Гданський відділ товариства влаштував 11 липня 2012 р. пам'ятну літургію в костьолі св. Бригіди з нагоди геноциду, а клуб «Samborzan» і кресовий відділ в Освенцимі провели урочисте відкриття меморіальної таблиці [31].

У цьому році заходи щодо офіційного визнання «Дня пам'яті мучеництва кресов'ян» особливо активізувалися. Так, 6 лютого 2013 р. у Любліні відбулася науково-популярна конференція «Волинь–1943. Початок», приурочена до суперечливої події – операції сотні УПА Григорія Перегійняка («Коробки»). За версією частини польських істориків, у цей день нібито розпочалося масове винищення поляків на Волині. На обговорення дискусійної проблеми українських науковців не було запрошено. Організатор заходу, представник

Інституту національної пам'яті Польщі Маріуш Зайончковський пояснив, що зроблено це було для уникнення суперечок [21]. Не вдалося порозумітися й представникам духовенства. Львівський митрополит римо-католицької церкви в Україні Мечислав Мокшицький 7 березня 2013 р. повідомив польських журналістів, що вони не погоджуються на запропоновану Українською греко-католицькою церквою спільну позицію в оцінці «Волинської трагедії». На їх думку, запропонована формула «пробачаємо і просимо пробачення» є нонсенсом. Мошицький заявив: «Чи кожна зі сторін, яка мала б підписати листа, має моральне право на такі заяви? Потрібно знайти інші слова: вибачаємося і просимо про вибачення» [28]. 11 квітня 2013 р. фракція PSL (29 місць у парламенті з 460) внесла до сейму проект ухвали «Про геноцид, вчинений ОУН і УПА щодо населення східних кресів у 1939–1947 роках». Майже одразу голови Комісії національних та етнічних меншин сейму Мирон Сич, який є членом правлячої партії «Громадянська платформа», заспокоїв українців: «у такому вигляді заява не може бути прийнята, вона надто радикальна» [29]. Як бачимо, польська сторона перебуває під сильним тиском кресових організацій. Будемо сподіватися, що й цього разу вона не відійде від принципу виваженості та толерантності в оцінці подій «Волинської трагедії 1943 р.».

Отже, аналізуючи впровадження у польську історичну пам'ять міфу «Дня мучеництва кресов'ян», можна стверджувати, що він є одним із засобів політичної боротьби. На сьогодні максимальним завданням кресових організацій є офіційне визнання трагедії 1943 р. на Волині геноцидом. Уже близько десяти років кульмінацією їх зусиль у цьому напрямі є дата 11 липня. Цілком можна очікувати, що у разі досягнення перемоги їх вимоги стануть більш радикальними, включно до територіальних претензій щодо України. У своїй діяльності кресові організації, головну ставку роблять на планомірну роботу з польською історичною пам'яттю у вигідному для них напрямі. Негативним є той факт, що частина польських політиків, сподіваючись підняти свій рейтинг, активно їм допомагає.

На нашу думку, найкращим варіантом розвитку подій є перенесення міждержавних суперечок із політичної площини у наукову. За зразком конференцій циклу «Польща – Україна: важкі питання» (врахувавши її недоліки) повинні бути проведені круглі столи з залученням українських і польських істориків. Для започаткування примирення політики обох держав зобов'язані утриматися від спекулювання на важких питаннях минулого. Прикладом такого процесу міг би стати «пакт амнезії» постфранківської Іспанії. Для побудови спільного майбутнього Україна та Польщі повинні переступити через свої старі образи, сконцентруватися на взаємовигідних перспективах та братерських відносинах, а не ятрити старі рани.

#### *Список використаних джерел та літератури*

1. Volgal Aktualności Krakw przyj rezolucj w sprawie Mczestwa Kresowian [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : <http://www.kresy.pl/volgal,aktualnosci?zobacz/krakow-przyjal-rezolucje-w-sprawie-meczenstwa-kresowian>

2. В'ятрович В. Друга польсько-українська війна. 1942 – 1947 / Володимир В'ятрович. – К. : Києво-Могилянська академія, 2011. – 288 с.
3. Галузевий державний архів Служби безпеки України (ГДА СБ України), спр. 22085, 116 арк.
4. ГДА СБ України, спр.6741, т.1, 289 арк.
5. ГДА СБ України, спр.75175, т.1, 341 арк.
6. ГДА СБ України, ф.13, спр. 372, т.89, 372 арк.
7. Gmyz G. Smutna rocznica rzezi Wołynia [Електронний ресурс] / Cezary Gmyz. – Режим доступу : <http://zgroup.com.ua/article.php?articleid=960>
8. Гудь Б. Українсько-польські конфлікти новітньої доби: етносоціальний аспект / Богдан Гудь. – Х. : Акта, 2011. – 472 с.
9. Гук Б. Тадеуш Ісакович-Залевський тобто ненависть у Польщі / Богдан Гук // Наше слово. – 2012. – 12 листоп.
10. Зінченко О. Що поляки насправді думають про українців у Другій світовій війні [Електронний ресурс] / Олександр Зінченко. – Режим доступу : <http://www.istpravda.com.ua/reviews/2012/01/13/66369/>
11. Іванніков І. Польські спеціальні служби / Ілля Іванніков // Волонтер. – 2012. – № 6. – С. 52–58.
12. Информационная безопасность в эпоху глобализации: социально-правовые аспекты: учеб. пособие. / ред. В. Остроухова, В. Петрик, А. Штоквиш. – Киев, 2008. – 544 с.
13. Kwiatkowski P. Między codziennością a wielka historia: Druga wojna światowa w pamięci zbiorowej społeczeństwa polskiego / Piotr T. Kwiatkowski, Lech M. Nijakowski, Barbara Szacka, Andrzej Szpociński. – Gdańsk; Warszawa : Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2010. – 332 s.
14. Ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski. Wbrew Komorowskiemu powstanie komitet obchodów 11 Lipca 1943 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.isakowicz.pl/index.php?page=news&kid=8&nid=4371>
15. Левада Ю. Сочинения: проблема человека / Юрий Левада ; сост. Т. В. Левада. – М. : Изд. Карпов Е. В., 2011. – 526 с.
16. Літопис Української Повстанської Армії. Нова серія. Т.11: Мережа ОУН(б) та запілля УПА та території ВО «Заграва», «Турів», «Богун» (серпень 1942 – грудень 1943 рр.) / (Документи і матеріали) / ред. П. Потічний. – К. ; Торонто, 2007. – 830 с.
17. Motyka G. Tak było w Bieszczadach : walki polsko-ukrainskie 1943-1948 / Grzegorz Motyka. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Volumen, 1999. – 551, [1] s.
18. Motyka G. Ukraińska partyzantka 1942–1950. Działalność Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstanczej Armii / G. Motyka. – Warszawa : RYTM, 2006. – 720 s.
19. Ольховський І. Кривава Волинь. Кн. 1. Українсько-польське протистояння на теренах Любомльського та Шацького районів у 1939– 1945 роках / Іван Ольховський. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2008. – 248 с.
20. Пачковський А. Польща й Україна. Важкі питання, складні відповіді / Анджей Пачковський // Європа та її болісні минувшини / авт. – упоряд. Ж. Мінк і Л. Неймайер ; пер. з фр. Є. Марічева. – К. : Ніка-Центр, 2009. – С. 142– 154.
21. Поляки обговорили Волинську трагедію без українців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.istpravda.com.ua/short/2013/02/7/111812/>
22. Польський Сейм переніс засудження ОУН і УПА [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.istpravda.com.ua/short/2011/05/27/40753/>
23. Про УГліча і сорок бочок арештантів [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://urb-a.live-journal.com/703787.html?thread=16715307&>
24. Prezydent: nie wolno nam o nich zapomnieć // Rzeczpospolita. – 2008. – 12 lipca.
25. Przed akcją «Wisła» był Wołyn / pod red. W. Filara. – Warszawa : Swiatowy Zwiazek Zolnierzy Armii Krajowej. Okreg Wolyn, 1997. – 116 s.
26. Романюк Н. Біль національності не має... «і тебе уб'ю, бо ти є пес» [Електронний ресурс] / Ніна

Романюк. – Режим доступу : <http://www.viche.lutsk.ua/bil-nacionalnosti-ne-maye-i-tebe-ubyu-id2066/>

27. Смеречинський М. Кресові наступають / Марко Смеречинський // Укр. журн. – 2008. – № 11. – С. 8–9.

28. Спільної заяви греко- і римо-католиків про Волинську трагедію не буде [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.0332.in.ua/article/284191>

29. Тимоць І. Замість примирення – проект ухвали про «геноцид» / Ігор Тимоць // Високий Замок. – 2013. – 25 квіт.

30. Украинские националистические организации в годы Второй мировой войны. Документы. В 2 т. Т.1: 1939 – 1943 / под ред. А. Н. Артизова. – М. : Рос. полит. энцикл. (РОССПЭН), 2012. – 878 с.

31. Федик І. Чи не досить захищатися [Електронний ресурс] / Ігор Федик. – Режим доступу : <http://vgolos.com.ua/blog/476.html>

32. Філяр В. Хронологія подій на Волині в 1939–1944 рр. / Владислав Філяр // Україна-Польща: важкі питання : матеріали V міжнар. семінару істориків «Українсько-польські відносини під час Другої світової війни», Луцьк, 27–29 квіт. 1999 р. – Варшава : TYRSA, 2001. – Т.5. – С. 31–77.

33. Хальбвакс М. Социальные рамки памяти / Морис Хальбвакс; пер. с фр. и вступ. ст. С. Н. Зенкина. – М. : Новое узд-во, 2007. – 348 с.

34. Царук Я. Фальсифікатори не вгамуються / Ярослав Царук // Волинь. – 2012. – 11 груд.

35. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України), ф. 3838, оп. 1, спр. 32, 84 арк.

36. ЦДАВО України, ф.3838, оп.1, спр.118, 67 арк.

37. Шевців А. УПА знову стає знаряддям боротьби за електорат Польщі / Андрій Шевців // Наше слово. – 2008. – 25 трав.

38. Штомпка П. Социальное изменение как травма / Петр Штомпка // Социол. исслед. – 2001. – № 1. – С. 6–17.

*Любомир Хахула*  
(Львів)

## **Військово-політичне протистояння на Волині наприкінці Другої світової війни: офіційний та медійний дискурси сучасної Польщі**

Сучасні польсько-українські дискусії про спільну історію через різні обставини відбуваються не лише у вузьконауковому колі, а й стають предметом зацікавлення преси та розмов політиків. Як показує досвід останніх років, для польського суспільства незагоєною раною залишається пам'ять про трагедію 1943 р. на Волині, емоційне тло якої додатково посилюється непродуманими до кінця діями і заявами політичних та громадських діячів. У цій публікації спробуємо простежити відображення згаданих подій у політичному і мас-медійному дискурсах Польщі в період між 50-ю і 60-ю річницями кривавого протистояння.

Під дискурсом дослідники розуміють усі форми формальної та неформальної словесної взаємодії, а також писані тексти всіх різновидів [33, 193]. У нашому